

Justisminister Odd Einar Dørum
Justisdepartementet
Postboks 8005 Dep,
0030 OSLO

Ad: Rettssikkerhet og kvalitetssikring i norsk sivilrett

Straks justismordkommisjonen ble etablert ved nyttår 2004, var vi noen som endelig fant sammen etter uavhengig av hverandre å ha spurt oss om det virkelig var slik at alminnelige borgere skal ha ett åpenbart dårligere rettsvern enn straffedømte? Gjennom mange år hadde vi strevet med å gjenvinne vår rett i og utenfor de norske domstoler. Vi var blitt møtt med kun offentlig likegyldighet, manglende kvalitet, pålitelighet og etterrettelighet, og en ikke ubetydelig mangel på etikk:

- Vi har fått erfare at offentlige organer tar lett på klanderverdig dommeradferd.
- Vi har konstatert at dommeren umiddelbar får (har faktisk) rettsvern i strid med offentlig fremstilling om at den skal overensstemme med den alminnelige borger, også ved utøvelsen av sitt yrke.
- Vi har konstatert at det er viktigere å "bli ferdig med saken" enn at "rett skjer fyllest"¹.
- Vi har konstatert at det er "langt mellom liv og lære" for våre rikspolitikere, hva dere pretenderer å skulle være for oss og hva dere er i praksis.
- Vi har konstatert at internasjonale konvensjoner, bl.a. som Norge har tiltrådt og som skal være grunnleggende for våre rettigheter, ikke blir respektert. etc. etc.

Foreløpig arbeider vi under fellesnevneren: Lovlydige sivile borgere må kunne forvente at deres rettigheter skal være like godt sikret som siktede og straffedømte.

Justismord leder tanken hen på feilaktige domsavsigelser. Vi kan (bl.a. gjennom våre egne saker) dokumentere bevisste maktovergrep: - at organer/organisasjoner med stor makt i samfunnet har utøvet sin maktbrynde mot den enkelte borger, at forutinntatte dommere avgjorde etter magefølelsen, eller bevisst avholdt hovedforhandlinger med domsavsigelser uten den ene part til stede (hemmelig retterang), og at nettverk opp til Høyesterett og/eller regjeringshold stadig mer bevisst og målrettet dekker over uretten.

Vi vet at vi er toppen av et isfjell og påstår: Det finnes ikke noe sted hvor løgnen har bedre gjennomslagskraft og respekt enn i norske domstoler – og vi føyer gjerne til – i nettverk som beskytter det bestående "systemet"²!

Vi vet nå at Stortinget har fått seg overlevert resultatet av et årelangt utvalgsarbeid - innstillingen til revisjon av tvistemålsloven. Enkeltvis har vi verken hatt resurser, oversikt eller mulighet til å delta som noen høringsinstans. Det betyr ikke at vi mangler kunnskaper eller erfaring med tvistemålslovens mangler mht rettsvern for den alminnelige borger – en erfaring som burde vært reflektert i innstillingen.

Det er nå på høy tid at regjeringen åpner opp øynene for den råte i det norske rettsvesen som Andreas Skartveit allerede på 90-tallet beskrev³.

¹ Jfr. Domsstolkommisjonen, om Disiplinærtiltak og God Dommerskikk, punkt 1.1.1 Generelt, innledende avsnitt.

² Jfr. NRK's Redaksjon EN 18.11.04

³ Se Aftenposten

Vi forlanger at regjeringen respekterer våre krav om at det nå må settes sammen en gruppe mennesker fra alle samfunnslag som skal arbeide med å bygge opp et rettssikkerhetssystem som skal hindre nye justismord. En justismordkommisjon er ikke noe rettssikkerhetsgaranti, ei heller er det et skritt i retning av å hindre nye justismord. En justismordskommisjon er i høyden en politisk mynt som tilgodeser, snarere politikerne enn den jevne bruker av domstolene. En justismordskommisjon retter overhodet ikke opp i rettssikkerhetsproblemene, den blir i høyden et måleinstrument på hvor dårlig rettssikkerheten er i statens domstoler.

Vi har lagt ved et notat som på ingen måte er ment å være uttømmende, men som er tilstrekkelig til å peke på de alvorlige problemer som brukerne av domstolen i dag sliter med.

Da Justismordkommisjonen startet sin virksomhet uttalte Du:

"Vi skal drive offentlig selvkritikk på vegne av rettsstaten." og videre:

"Å verne borgerne mot overgrep fra andre borgere er den andre utfordringen i forhold til rettssikkerhet."

Dere er *"folkets tjenere"* sa Statsministeren.⁴ Hvorfor ble da kommisjonens mandat innskrenket til kun å gjelde straffesaker når det er et faktum at domstolene nødig innrømmer feil og at sivile tvister allerede fra før av har lav prioritet i rettsapparatet?

Dere, både Regjering og Storting så vel som hver enkelt stortingsrepresentant må nå ta deres ansvar om dette overordnede rettssikkerhetsspørsmål alvorlig! En lovydig borgers henvendelse til Justisdepartementet eller *"hans Stortingsrepresentant"* eller andre med påvirkningskraft, skal ikke bare kunne feies til side som en *"enkeltsak"*, slik der faktisk *"praktiserer"* i dag til tross for uttalelsen fra Lars Sponheim:

"Departementet kan gripe inn i enkeltsaker når rettssikkerheten står på spill, når lovanvendelse blir feil".⁵

Anerkjent kvalitetssikring handler om å gjøre ting riktig, første gang, og krever klare prosedyrer (les gjerne lovtekster) og fremfor alt sporbarhet. Skal vi som alminnelige borgere forholde oss til rettsstaten, og ha tillit til domstolene, må vi ha anerkjente felles holdninger, tilgjengelige og forutsigbare lovregler og en anerkjent kvalitetskontroll med det arbeidet som blir utført i våre domstoler:

"Det er ikke de beste juristene som blir dommere, og derfor oppstår også problemer".⁶

Vi har erfart at en rekke bekvemmelighetsregler gir dommere muligheter til å dekke over manglende kompetanse og personlige oppfatninger, som i praksis har fratatt oss vår rettssikkerhet.

Dommeres manglende kompetanse, gjeldende prosessregler, nettverket i de skjulte rom og lovgivernes tilsynelatende likegyldighet, innebærer at den sivile lovydige borger får det stadig vanskeligere å gjenvinne sin rett enn hva tilfellet i dag er for den straffedømte.

⁴ Under Debatt i Aftenposten 17.01.2004 og videre i artikler 18.08.2003 og 8. januar 1998 resp.

⁵ Redaksjon-21 NRK1, 18.04.02, jfr. Om *"Høyesteretts lovkyndighet"*, professor (em.) Edvart Vogt, UiB, Aftenposten 11. juli 1996.

⁶ Sorenskriver Jan Erling Lied sa til Aftenposten 25.07.1997:

For den som blir stevnet for retten og urettmessig taper sin rett, blir faktisk feilaktig avsagte dommer til regulære overgrep og det er samfunnet som blir overgriperen, mens vi, "offeret", mister all vår troverdighet.

Vi kjenner daglig på kroppen hvordan justismordet virker – en (foreløpig) livslang straff med tap av livskvalitet, personlig selvfølelse og anseelse. Ødelagte familieforhold og arbeidsforhold kan bli (er allerede blitt for mange) følgene.

Rettslig kvalitetssikring finner sted i anken, blir det hevdet:

"Da er det viktig for ankeinstansens prøving av realiteten at sakens faktiske sider er skikkelig utredet i underinstansen. Er ikke det tilfelle, vil mangler ved domsgrunnene kunne være et reelt hinder for forsvarlig prøving".⁷

Det er et anerkjent faktum, også blant jurister, at Høyesterett, som skulle foreta kvalitetssikringen og dømme i siste instans⁸, av kapasitetsgrunner feier en mengde saker under teppet ved en skånselsløs bruk av "bekvemmelighetsregelen"⁹ framfor noen!

Når vi kan påvise at Høyesterett uten videre overser klare saksbehandlingsfeil som skulle ledet til ny behandling, hva er da igjen av rettslig kvalitetssikring?

En ytterligere rettssikkerhetsgaranti skulle ligge i begjæring om gjenopptagelse, men den har enda dårligere kår enn anken. Endelig skulle den forulempede kunne gå til privat straffesøksmål, men dette blir en illusjon idet påtalemyndigheten har tatt seg den rett å avvise selv uten kompetanse i påtalespørsmålet. Disse ekstraordinære rettsmidler har ingen realitet i sivile saker.

Dette kan ramme hvem som helst. Det offentlige Norge, med dere rikspolitikere i fremste rekke, må lytte og foreta dere noe, framfor å forlede den alminnelige borger og eventuelle "bruker" av domstolene til å tro på rettstatens fortreffelighet – framfor å vende dere bort fra ansvar når lovfortolking og lovanvendelse ikke virker etter hensikten.¹⁰

Derfor, på vegne av den (presumptivt) lovlydige, alminnelige borger krever vi at vi ikke skal ha dårligere rettsvern enn den straffedømte og fremmer overfor deg med det øverste ansvar følgende krav:

- Lovparagrafene må kunne forstås entydig av alminnelige mennesker og lovens "fragmentariske karakter" må forenkles og gjøres tilgjengelige for folk flest.
- Tvistemålslovens begrep om fri bevisbedømmelse, slik det praktiseres, må strammes inn, eventuelt tas bort.
- Sannsynlighetskravet til bevis i sivile tvister må bli likeverdig med straffeprosessen.
- Det må bli obligatorisk at rettsforhandlingen i alle typer saker nedtegnes stenografisk, og tas opp på bånd.
- Anerkjent sannsynlighetsanalyse må få sin berettigede plass i bevisbedømmelsen. Subjektiv følt sannsynlighet som dommere i dag kan tillate seg å bygge på, kan ikke aksepteres.
- Alle "bekvemmelighetsreglene" i favør av domstolene, til skade for borgerens rettssikkerhet, må bort.
- Rettsvesenet og andre offentlige organ skal ikke kunne unndra seg egne feil ved tids- og foreldelsesfrister eller av kapasitetsgrunner. Offentlig uttalte målsettinger for rettspleien må følges opp, til økt rettsikkerhet for borgerne.

⁷ Jfr. høyesterettsjustitiarius Tore Schei om §384 i sin kommentarutgave til Tvistemålsloven.

⁸ Grunnlovens § 88

⁹ Tvml. §373, annet ledd pkt. 4.

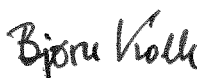
¹⁰ Om "Høyesteretts lovkyndighet", professor (em.) Edvart Vogt, UiB, Aftenposten 11. juli 1996.

Disse tiltakene må komme hurtig for å unngå ytterligere trenering av saker til skade for den enkelte. For at tiltakene skal bli noe mer enn nye byråkratiske bestemmelser må et nytt utvalg med bredere sammensetning (flere ikke-jurister) nedsettes, for revurdering av foreliggende innstilling til revisjon av tvistemålsloven.

Vi ser fram til å få bekreftelse på at åpenbar feil saksbehandling fra offentlige organer, liksom feilaktige domstolsavgjørelser, ikke kan foreldes. Vi antar denne henvendelse bør følges opp av et møte og kommer tilbake på dette.

Brevik den 5 april 2005

Med vennlig hilsen
For organisasjon under stiftelse

 sak nr. 2 i vedlegg
siv.ing. Bjørn Kolle
Postadr: Lisabakken 19, 3950 BREVIK
tlf/fax : 35 57 12 34
mobil : 922 18 786
e-mail : bjoekol@online.no

I samarbeid med og på vegne av:

Navn	Adresse	tlf.nr
(jfr. vedlegg)		
sak nr. 3	Møyfrid Walston postboks 256, 6781 Stryn	988 14 029
" " 14	Kurt Hokland, Kong Inges g 23 B, 7052 Trondheim	73 94 13 07
" " 15	Kåre Rui,	35 51 50 05

Vedlegg: NOTAT 050405: Utvalg saker til Rettssikkerhet og Kvalitetssikring i norsk Sivilrett

Cc____: Stortinget justiskomite v/formann Helleland (H)

Notat

Tema	:Kort gjennomgang av et utvalg saker som signaliserer mangelfull kvalitetssikring innen norsk rettsarbeid, og som viser åpenbare behov for bearbeiding og utvikling av nye rettssikkerhetsgarantier
Tidspunkt	: 14 april 2005, Lysaker
Forfatter	: Herman J Berge
Adressat	: Den det måtte gjelde

1. **Sak i Stavanger** : Dommer villeder forsettlig den ene partens advokat til å avvenne med prosesskrift inntil dommer i all hemmelighet får tatt en avgjørelse. Krenkelse av det kontradiktoriske prinsipp. Dommeren ble anmeldt til politiet for med overlegg å ha forpurret en rettferdig rettergang. Klar krenkelse av strl §110. Politiet henla saken, se pkt 17 nedenfor. Det ble reist privat straffesak mot dommeren, men denne måtte trekkes da dommeren i samarbeid med sin advokat krevde rettergangsbot dersom søksmålet ikke ble trukket. Søksmålet ble trukket som følge av alvorlige trusler fra advokat og dommer. Saken går for **Strasbourg**.
2. **Sak i Porsgrunn** : Saksøker vinner igjennom i domstolen, i strid med dokumenterte faktiske omstendigheter. Over halvparten av eiendommen ble av dommeren tatt fra saksøkte part – i strid med påstandene – og gitt til den saksøkende part. Dommeren anket domstolen så bort fra sentrale dokument- og vitnebeviser og avsa en fullstendig ubegrunnet dom i strid med gjeldende rett. Dommeren ble anmeldt til politiet for med overlegg å ha forpurret en rettferdig rettergang. Klar krenkelse av strl §110, §120, og §123. Politiet henla saken, se pkt 17 nedenfor.
3. **Sak i Stryn** : Dommer holdt forsettlig tilbake et prosesskrift som skulle vært sendt til motparten. Krenkelse av det kontradiktoriske prinsipp. Saken vunnet i **Strasbourg**. Parten kommer likevel ingen vei i Norge.
4. **Sak i Kongsberg** : Dommer holdt forsettlig tilbake sentral fremlagt dokumentasjon som beviser at motparten gjennom forfalskning av dokumenter har svindlet til seg kommunale og statlige midler, til skade for den annen part. Til tross for solid dokumentasjon på at motparten hadde handlet i strid med straffeloven, og at kravet som motparten derved reiste mot den annen part var bygget på straffbare handlinger, så Kongsberg tingrett bort fra dette faktum da de avsa uteblivelsesdom og bifalt motpartens påstand. Politiet nektet å etterforske svindelen og derved forfalskningen av dokumentene.

5. **Sak i Alta** : Saksøker hadde ingen rettslig interesse i saken lenger, og frafalt søksmålet. Dommer berammet saken og frafallet ble ikke tatt hensyn til. Da saken kom opp, møtte naturlig nok ikke saksøkte. Dommer begjærte politiets bistand for å finne saksøker. Saksøker ble ikke funnet, hvorpå dommer avsa dom i dennes fravær. Dommers handling er et alvorlig misbruk av både loven og egen stilling.
6. **Sak i Oslo I** : Habilitetsinnsigelse mot leder av Oslo skifterett. Faktum som ble påberopt habilitetsgrunn, ble av dommeren ikke kontrollert. Dommer forutsatte – uten kontroll – at det advokatfullmektigen hadde anført ikke var riktig, og vedkommende ble ilagt rettergangsbot.
7. **Sak i Oslo II** : Sak trenert i Oslo tingrett i 24 år. Åpenbar krenkelse av EMK art 6.1. Forpurring av rettferdig rettergang fra statens side. Av uforståelige grunner ble saken trukket fra domstolen i Strasbourg. Sterke signaler om at norske myndigheter har intervenert i Strasbourg, til skade for klager. Saken er reist på ny for **Strasbourg**.
8. **Sak i Oslo III** : Sak trenert i Oslo tingrett i 16 år. Enda ingen hovedforhandling i første instans. Saken er klaget inn for **Strasbourg**.
9. **Sak i Oslo IV** : Dommer skriver brev til (og på oppfordring fra) regjeringsadvokaten og sier han er villig til å punktere den ene partens saksanlegg. Saken treneres deretter i 24 år. Krenkelse av prinsippet om fair trial. Forpurring av rettferdig rettergang, utført av en lagmannsrettsdommer i samarbeid med regjeringsadvokaten. Domstolene nekter å behandle forholdet, til tross for at det er dokumentert. Skandale som billedliggjør råten i de norske domstoler.
10. **Sak i Asker og Bærum** : Dommer holdt forsettlig tilbake all informasjon, deriblant tilsvær, avholdt rettsmøte og avsa kjennelse uten at den ene parten visste om saken. Krenkelse av det kontradiktoriske prinsipp. Hemmelig rettergang. Saken er klaget inn for domstolen i **Strasbourg**.
11. **Sak i Kristiansand** : Dommer dømte en person for underslag av midler fra en stiftelse som ikke eksisterer. Retten avgjorde at det ikke var nødvendig å få avklart hvorvidt det eksisterte en stiftelse, dette til tross for at dette er et nødvendig kriterium for overhode å kunne straffe en person. Sak reist for Strasbourg, men trukket pga angivelig for sent innkommet. Dokumentert at

klagen var sendt inn i god tid før fristens utløp. Sterke signaler om at norske myndigheter har intervenert i Strasbourg, til skade for klager. Sak vil bli reist for **Strasbourg** på ny.

12. **Sak i Sande i Vestfold** : Reiste sak for å få prøvet rettsforlik og verdivurdering av en eiendom. Verdivurderingen ble av motparten påstått å ha vært et voldgiftsskjønn. Da tingretten så at vilkårene for voldgiftsskjønn ikke var oppfylt, slik parten hele tiden hadde hevdet, forsøkte tingretten å argumentere for at det var et rettslig skjønn. Da heller ikke disse vilkår var oppfylt, slik parten hele tiden hadde hevdet, forsøkte de overordnede retter å unngå spørsmålet. Dette tillot de seg selv å gjøre. Parten ble nektet prøving av en åpenbar rettighet. Saken avvist i alle retter.

13. **Sak i Arendal** : Arendal kommune solgte eiendom til en part. Deretter solgte de eiendommen en gang til, til en annen part. Straffbart dobbeltsalg av eiendom. Aksepteres av domstolen idet domstolen avviser saksøkers krav på å få prøvet sin rett for domstolen. Saksøker stoppes av kverulerende motpart som benytter seg av prosessuelle prokuratorknep. Dette bifalles av norske domstoler.

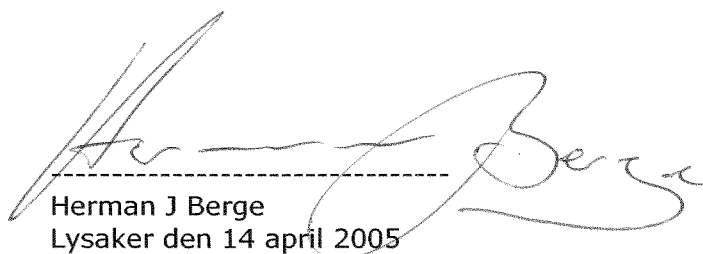
14. **Sak i Trondheim** : Arbeidstaker i ledende stilling blir sagt opp på mangelfullt grunnlag. Like etter at det angivelig skal ha vært uttalt missnøye mot arbeidstaker, ble denne forfremmet, og deretter usakelig sagt opp. Arbeidsrettssak reises og vedkommende vant mot arbeidsgiver i byretten. I ankesaken avsa lagdommeren en dom som – utover å være tuftet på åpenbare løgnaktige forklaringer – gjorde det umulig for Høyesterett å vurdere grunnlaget for dommen. Tvistemålsloven §144, (4) ble krenket, uten at dette ble avhjulpet av Høyesterett, som uten mål og mening nakent konkluderte med at kjæremålet ikke kunne føre frem. Som en direkte følge av fravær av kvalitetssikring av arbeidet som utføres i norsk rettsliv, ble arbeidstaker fratatt sitt arbeid og samtidig påført et tap på omkring en halv million kroner for å ha forsøkt å få erklært oppsigelsen ugyldig.

15. **Sak i Porsgrunn** : Porsgrunn kommune stenger utkjørsel pga jernbanelinje. Lar deretter beboer kjøre over på naboens eiendom, i stedet for å ordne med ny utkjørsel for beboer. Beboer vinner igjennom med anførsel om hevd på veirett over naboens eiendom. Vilårene åpenbart ikke oppfylt. Dommer avsa dom mot bedre viten, jf strl §110. Det var åpenbart for domstolen at parten ikke kunne vinne igjennom med krav om hevd på veirett over naboens tomt, idet

veiproblemet var et problem mellom parten som mistet sin utkjørsel, og kommunen. Dette støttes av samferdselsministerens uttalelser i saken. Grovt overgrep av domstolen mot den part som gjennom domstolens avgjørelse måtte akseptere en ikke bevist hevd på veirett over hans tomt.

16. Sak i Nedre Eiker : En og samme person behandlet samme sak som forliksrådsformann, styreformann i en bank, lensmann, medlem av ansettelsesrådet for lensmenn, og namsmann. Klar habilitetskonflikt ikke tatt hensyn til av domstolen.

17. Generelt : Riksadvokaten skriver i et påtegningsark at det aldri vil bli satt i gang etterforskning i saker hvor en dommer er anmeldt. Bevis på alvorlig systemfeil, hvor dommerne urettmessig og uten hjemmel gis amnesti. Årsaken til at man aldri kommer noen – vei hvor dommere angripes for sin rettsstridige eller straffbare virksomhet – ligger altså i den uttalte rettsstridige policy som riksadvokaten tilkjennegir. Som en ser så er det flere saker hvor dommere er blitt anmeldt, eller skulle ha blitt anmeldt. Anmeldelsene viser også at det ikke finnes kvalitetssikring i norsk rett, en kvalitetssikring som åpenbart ville kunne ha avverget disse skandalene som er nevnt ovenfor.

Herman J Berge
Lysaker den 14 april 2005